

Vaccin mot tuberkulos (BCG-vaccin)

Den här broschyren handlar om BCG-vaccin. Ert barn erbjuds BCG-vaccin som skyddar barnet mot tuberkulos.

Vad är BCG-vaccin?

BCG-vaccinet innehåller levande, försvagade tuberkelbakterier. De bakterier som finns i vaccinet hjälper kroppen att utveckla ett skydd (immunitet) mot tuberkulos. BCG-vaccinet ger små barn skydd mot allvarliga former av tuberkulos, såsom hjärnhinneinflammation och generaliserad tuberkulos. Generaliserad tuberkulos betyder att det bildas små tuberkulohärdar på olika håll i kroppen.

Vad är tuberkulos?

Tuberkulos är en allvarlig smittsam sjukdom som orsakas av tuberkelbakterien. Tuberkulos förekommer oftast i lungorna, men kan också förekomma i andra organ, t.ex. i benstommen, lymfknutorna, hjärnan och njurarna. Tuberkulosen kan vanligen botas, men det tar lång tid.

Hur smittar tuberkulos?

Tuberkulos smittar via upphostningar från sjuka personer. När en sjuk person hostar, sprids bakterierna ut i omgivningen. Om en frisk person andas in bakterierna, kan han bli smittad. Det bildas då en inflammationshärd i lungorna från vilken bakterierna kan spridas till andra delar av kroppen. Tuberkulos smittar vanligen endast när man vistas långa tider i samma rum som en sjuk person. Små barn löper dock större risk att bli smittade. En av tio smittade insjuknar.

Varför erbjuds mitt barn BCG-vaccinering?

I Finland erbjuds BCG-vaccin till alla nyfödda som löper stor risk att få tuberkulossmitta. Ett barn har ökad risk för tuberkulos, om

- barnets mor, far, syskon eller någon person som bor i samma hushåll någon gång har konstaterats ha tuberkulos,
- barnet eller barnets mor, far, syskon eller någon person i samma hushåll är född i ett land med hög tuberkulosförekomst,
- barnet under sitt första levnadsår kommer att flytta till ett land med hög tuberkulosförekomst för att vistas där i över en månads tid.

Tuberkulosförekomsten är hög bl.a. i de flesta länderna i Afrika och Asien, i många länder i Sydamerika samt i Ryssland och de baltiska länderna.

Var ges BCG-injektionen?

Från början av september 2006 ges injektionen i vänster överarm, vilket är det vedertagna injektionsstället i de flesta länder. I Finland har injektionen tidigare getts i vänstra låret.

Har vaccinet biverkningar?

Efter BCG-vaccineringen uppstår på injektionsstället en liten blåsa. Efter en tid spricker blåsan och det bildas var på injektionsstället. Varbildningen pågår i några veckor och efterlämnar ett ärr. Det är också vanligt att lymfknutan närmast injektionsstället ökar något i omfång. Dessa symtom är kroppens normala reaktioner på vaccineringen.

År 2002 upphörde produktionen av det BCG-vaccin som länge varit i bruk i Finland, och man var tvungen att övergå till ett nytt preparat. Det nya preparatet har konstaterats ge mer biverkningar än det tidigare. Det preparat som nu används i Finland är det enda BCG-vaccin som finns att tillgå i Europa.

I Finland har BCG-vaccinet orsakat lymfkörtelsvullnad i ljumskvecket hos 1-2 barn per 1 000 vaccinerade. Lymfkörtelsvullnaden uppträder vanligen 3-7 månader efter vaccinationen. Den kräver ingen särskild behandling och ökar inte risken för allvarigare men. Vid vaccinering i överarmen kan en sådan lymfkörtelsvullnad i sällsynta fall uppstå i armhålan eller i nyckelbensgropen.

Till BCG-vaccinets allvarigare biverkningar hör infektioner långt från injektionsstället i form av led- eller benvävnadsinflammation, hudinfektion eller generaliserad BCG-infektion. Sådana allvarigare biverkningar har konstaterats hos 14 barn per 100 000 vaccinerade.

Infektioner som uppträder långt från injektionsstället behandlas vanligen med läkemedel mot tuberkulos. En liten del av de led- och benvävnadsinflammationer som orsakats av BCG-vaccinet kan ge upphov till en bestående funktionsstörning. Infektioner långt från injektionsstället uppträder i genomsnitt 14 månader efter vaccinationen.

Hur kan jag bedöma BCG-vaccinets fördelar och nackdelar för mitt barn?

Barn som hör till en riskgrupp har 10-15 gånger större risk att insjukna i tuberkulos än andra barn. För dessa barn är nyttan av vaccinet klart större än dess nackdelar. Experterna rekommenderar därför BCG-vaccinering av de barn som hör till riskgrupperna. Vaccineringen är dock frivillig.